

Záznam

ze zasedání 174. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 26. února 2024 na Úřadu vlády

Program:

1. **Kontrola plnění závěrů z předchozích plenárních schůzí**
2. **Body k projednání**
 - 2.1 **Strategické investice a prorůstová opatření**
 - 2.2 **Důchodová reforma**
 - 2.3 **Situace ve zdravotnictví**
 - 2.4 **Státní energetická koncepce a konkurenceschopné ceny energií**
 - 2.5 **Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2023**
3. **Body pro informaci**
 - 3.1 **Informace o využití prostředků z Fondu spravedlivé transformace a Modernizačního fondu**
 - 3.2 **Informace o situaci ve společnosti Liberty Ostrava**
 - 3.3 **Informace o postupu prací na společném záměru podpory dalšího profesního vzdělávání**
4. **Různé**

Příloha:

- Návrhy usnesení zaměstnavatelské delegace k předloženým materiálům
- Stanovisko KZPS ČR k 174. Plenární schůzi RHSD ČR

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil **místopředseda vlády, ministr práce a sociálních věcí a místopředseda RHSD ČR Ing. Marian Jurečka (dále jen „předsedající“)**, který přivítal účastníky, omluvil nepřítomnost předsedy vlády z důvodu důležité zahraniční pracovní cesty a seznámil s výsledky jednání Předsednictva RHSD ČR, jež rozhodlo, že body 2.1 a 2.4 budou diskutovány jen v obecné rovině a tripartita se k nim vrátí v rámci příštích jednání, ať už Předsednictva, či Plenární schůze. Předsednictvo RHSD ČR rovněž rozhodlo, že v úvodu plenární schůze zazní připomínky sociálních partnerů k návrhu zákona o lobbingu, jež je projednáván vládou.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA upozornil, že v původním návrhu zákona, jenž byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení, byla v ustanovení § 3 výjimka pro některé právnické osoby, mezi něž patřili i sociální partneři. Až po vypořádání připomínek došlo zásahem Legislativní rady vlády ke změně formulace, jež zcela změnila význam tohoto ustanovení a zařadila sociální partnery mezi lobbisty. Návrh zákona zároveň zavádí příliš administrativně náročný postup vyžadující vyplňování formulářů po každém jednání a nikoliv zjednodušený princip, který funguje i na úrovni Evropské komise.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl, že činnosti, při nichž jednají zástupci zaměstnanců a zaměstnavatelů s ústavními činiteli a zaměstnanci státu a krajů jsou vykonávány na základě mezinárodních smluv a zákonů ČR, zejména zákoníku práce, který taxativně vymezuje případy,

kdy sociální partneři vstupují do jednání s osobami, jež jsou návrhem zákona o lobbingu vymezeny jako osoby lobbované. Jde tedy o povinnost sociálních partnerů danou zákonem, nikoliv o činnost z jejich vlastní iniciativy. Proto sociální partneři požadují vyjmutí zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů z režimu zákona o lobbingu a návrat dotčené části návrhu zákona do stavu, v němž byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení.

Bod 1 Kontrola plnění závěrů z předchozích plenárních schůzí

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí plnění závěrů obsažené v předloženém materiálu s tím, že Předsednictvo RHSD ČR na svém jednání požádalo vládu o rozhodnutí o zvolené variantě koordinace a řízení aktivit dalšího profesního vzdělávání.

Bod 2.1 Strategické investice a prorůstová opatření

Tajemník Vládního výboru pro strategické investice Mgr. Tomáš Hruďa představil prostřednictvím prezentace strukturu a dosavadní aktivity Vládního výboru pro strategické investice s tím, že tento orgán neurčuje priority strategických investic, ale je nástrojem, jenž pomáhá vytvářet podmínky pro jejich realizaci. Jeho činnost nenahrazuje standardní rozhodovací procesy, ale napomáhá odstraňovat možné komplikace, jež se při realizaci investic různými resorty mohou vyskytnout, a prostřednictvím koordinace tak zlepšovat fungování celého procesu.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA se podrobněji vyjádřil k návrhům Národní ekonomické rady vlády, jež nelze vnímat jako ucelený systém prorůstových opatření, a vyzval vládu, aby specifikovala, jakými návrhy se bude do konce svého funkčního období zabývat. V dosavadní činnosti Vládního výboru pro strategické investice zaměstnavatelé postrádají ucelený materiál zabývající se strategickým investováním a vlivem na zadlužování státu včetně vyčíslení možných přínosů a zapojení soukromých prostředků.

Prezident KZPS ČR Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA doplnil, že realizace klíčových investic může v konečném důsledku přispět ke snížení tlaku na veřejné rozpočty.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl dřívější požadavek, aby do činnosti vládního výboru byli zapojeni i zástupci odborů. Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, je obtížné se k materiálu vyjádřit, obdobně jako k návrhům Národní ekonomické rady vlády bez strategické analýzy ekonomiky ČR a ucelené hospodářské strategie pro budoucí období. Proto doporučil přerušeni projednávání materiálu za účelem vyhodnocení, jakými návrhy se vláda bude do konce svého funkčního období zabývat

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Bc. Dagmar Žitníková doplnila, že vláda by měla vyhodnotit i ta opatření, jež jsou již aktuálně realizována.

Místopředseda ASO ČR MUDr. Martin Engel opakovaně požádal o zapojení odborů do činnosti Vládního výboru pro strategické investice a dodržování pravidel sociálního dialogu.

Prezident HK ČR Mgr. Zdeněk Zajíček upozornil, že návrhy Národní ekonomické rady vlády jsou jen potvrzením neřešených problémů, na něž HK ČR dlouhodobě upozorňuje a o nichž je třeba vést další jednání. Některé oblasti je však třeba začít řešit neprodleně a zahájit strategické investice i za cenu zvýšených nároků na veřejné rozpočty.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR přerušila projednávání předloženého materiálu.

Sociální partneři vyzývají vládu, aby předložila opatření vybraná k realizaci v tomto volebním období na mimořádné jednání Předsednictva RHSD ČR a jejich konkrétní implementaci vyhodnotila společně se sociálními partnery.

Bod 2.2 **Důchodová reforma**

Předsedající představil materiál, jehož cílem je snížení salda důchodového systému, které v loňském roce činilo 72,8 mld. Kč. Mezi opatření, jež mají k tomuto cíli přispět, patří zejména změna stanovení hranice pro odchod do důchodu, změny ve stanovení výměr nových důchodů či změny ve stanovení minimálního vyměřovacího základu osob samostatně výdělečně činných. Návrh zahrnuje rovněž prorodinná opatření, například rodinný vyměřovací základ zohledňující dobu péče o děti, opatření orientovaná na sociálně slabé skupiny, opatření v oblasti předčasných důchodů a úpravu platby sociálního pojištění pracujících starobních důchodců. Důležitou součástí je i řešení oblasti předčasného odchodu do důchodu u náročných profesí, které by měly zahrnovat všechna povolání ve čtvrté kategorii prací a vybraná rizika u povolání z kategorie třetí, s tím, že tento rozsah může být v budoucnu doplněn.

Vrchní ředitelka Sekce sociálního pojištění Ministerstva práce a sociálních věcí Ing. Iva Merhautová, MBA konkretizovala proces přípravy na určení náročných profesí a ocenila spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví v této oblasti.

Předseda ČMKOS Josef Středula vyjádřil nesouhlasné stanovisko ke změně stanovení hranice pro odchod do důchodu, kdy lidé nebudou dostatečně informováni o konkrétním důchodovém věku. Návrh také nezohledňuje věk dožití ve zdraví nebo vyšší nezaměstnanost u osob v předdůchodovém věku. Změna ve stanovení výměry důchodů, respektive snížení poměru důchodu k průměrné mzdě, pak zhorší postavení důchodců, stejně jako zrušení tzv. výchovného. Nelze přijmout konstatování, že v případě snížení příjmu z pojistného je třeba snížit růst důchodů nebo prodloužit věk odchodu do důchodu, naopak je nezbytné hledat jiné formy financování. K odstranění rozdílné výše důchodů mužů a žen by lépe přispěla indexace a valorizace mezd po dobu rodičovské dovolené. Předčasný důchod u náročných profesí nezohledňuje dostatečně všechny rizikové faktory existující ve třetí kategorii prací a bezdůvodně některá rizika, například psychickou zátěž nebo práci s biologickými činiteli v sektoru zdravotnictví, vylučuje. Nesprávné je rovněž kritérium pouze posledních deseti let pracovní činnosti v náročné profesi pro nárok na předčasný důchod.

Předseda Odborového svazu dopravy Luboš Pomajbík připomněl práci ostrahy letišť, jež by měla být posuzována obdobně jako práce příslušníků Policie ČR a městské policie, protože tyto práce jsou srovnatelné.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Bc. Dagmar Žitníková upozornila na nezbytnost zohlednění práce s chemickými a biologickými činiteli ve zdravotnictví při posuzování náročných profesí.

Předseda Odborového svazu KOVO Roman Ďurčo ocenil návrh na předčasný důchod u náročných profesí, nad jejich seznamem je ale ještě třeba vést diskusi.

Rovněž **místopředseda ASO ČR MUDr. Martin Engel** doporučil zohlednění například fyzické či neuropsychické zátěže u zdravotnických pracovníků a výpočet nároku na předčasný důchod na základě odpracovaných směn. V rámci stanovování výše důchodů by neměl být omezován prvek zásluhovosti.

Místopředseda ČMKOS JUDr. Vít Samek upozornil, že navržená opatření u pracujících důchodců dále zhorší bilanci důchodového systému a v důsledku budou pro starobní důchodce nevýhodná, protože dojde ke snížení výměry důchodu.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA ocenil snahu o zmírnění deficitu důchodového systému a řešení nepříznivé demografické situace formou zohlednění doby dožití při stanovení důchodového věku, opatření by však mělo být pro občany srozumitelnější. Systém by měl více motivovat ke spoření na důchod a většímu zapojení vlastních prostředků. Koncept předčasných důchodů u náročných profesí je třeba přivítat a co nejdříve zahájit jeho realizaci u povolání ve čtvrté kategorii prací s tím, že výčet profesí zahrnující vybraná rizika u třetí kategorie prací může být následně rozšířen na základě probíhající diskuse.

Prezident KZPS ČR Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA označil navrhované parametrické úpravy důchodového systému za potřebné a doporučil otevřít odbornou debatu o třetím důchodovém pilíři.

Viceprezident SP ČR Ing. Bohdan Wojnar navrhl rozdělit zavedení nových pravidel u dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr do dvou kroků, tedy nejprve zavést evidenci dohod

a následně přistoupit k cílenému zavedení pojistného tak, aby odpovídalo cílům důchodové reformy.

Předsedající reagoval na vznesené podněty a připomínky a ocenil snahu o nalezení shody nad tímto tématem i se zástupci opozice.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál a konstatuje, že sociální partneři podporují koncept předčasného odchodu do důchodu u náročných profesí, nedosáhli však shody nad jejich přesným vymezením z hlediska vybraných rizik.

Bod 2.3 Situace ve zdravotnictví

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR informoval o aktuálně probíhajících jednáních týkajících se problematiky odměňování ve zdravotnictví a možného obsahu novely zákoníku práce zejména pokud jde o otázku přesčasů a délky směn.

Předsedající apeloval na sociální partnery, aby vyvinuli úsilí k uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně pro oblast zdravotnictví, jež by řešila diskutovaná témata.

Zástupce SP ČR MUDr. Miroslav Palát, MBA se podrobněji vyjádřil zejména k otázce udržitelnosti financování zdravotnictví a nedostatku léků a s tím souvisejícímu nedostatečnému využití domácí farmaceutické výroby. SP ČR požaduje především zahájení jednání o efektivitě vynakládaných finančních prostředků, zahájení měření efektivity poskytované zdravotní péče, realizaci opatření k optimalizaci sítě zdravotnických zařízení, rozšíření role zaměstnavatelů jako největších plátců zdravotního pojištění v rozhodovacích procesech a nastartování reformy systému zdravotního pojištění.

Prezident KZPS ČR Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA zdůraznil širší záběr předloženého materiálu s důrazem na ekonomickou udržitelnost a nezbytnou restrukturalizaci kapacit při současném zachování kvality a dostupnosti zdravotní péče. Potenciál je možné spatřovat hlavně v digitalizaci a v oblasti prevence, v této souvislosti je třeba ocenit propojení zdravotních a sociálních dat, což povede ke zvýšení efektivity. Zaměstnavatelé dlouhodobě odmítají zavedení jednotného systému odměňování zdravotnických pracovníků a nesouhlasí s posílením fondu prevence na úkor fondu veřejného zdravotního pojištění.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že zástupci zaměstnavatelů ani zaměstnanců nejsou zahrnuti do rozhodovacích procesů ve Všeobecné zdravotní pojišťovně, ačkoliv jsou největšími přispěvateli do systému veřejného zdravotního pojištění.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Bc. Dagmar Žitníková ocenila poskytnutí dat, jež prokázala proporcionálně vyvážené financování zdravotnictví, i aktivity ministra zdravotnictví směřující k navýšení kapacit zdravotnických škol. Na řešení personálního nedostatku ve zdravotnictví se odbory se zaměstnavateli dlouhodobě neshodují, přičemž jako jeden z prostředků udržení personálních kapacit vnímá i zmíněné sjednocení systému odměňování. Vzhledem ke zkušenostem s nedodržováním v minulosti uzavřených dohod odbory upřednostňují navýšení platových tarifů před cestou kolektivního vyjednávání. Rovněž odbory nesouhlasí s navýšením fondu prevence stejně jako s posílením rozhodovací role zdravotních pojišťoven. Závěrem požádala o vedení odborné debaty o všech problémech a dodržování standardních pravidel legislativního procesu.

Místopředseda ASO ČR MUDr. Martin Engel připomněl, že závazek přijmout jednotný systém odměňování je součástí dohody uzavřené v loňském roce s předsedou vlády a Ministerstvem zdravotnictví. Ani ustanovení dohody týkající se odměňování nejsou beze zbytku naplňována, udržení personálních kapacit je přitom pro fungování celého systému naprosto zásadní. Pro objektivní porovnání hospodaření nemocnic je nejprve nutné sjednotit výši plateb za konkrétní úkony pro jednotlivé nemocnice.

Místopředseda vlády a ministr zdravotnictví prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR poděkoval za proběhlou diskusi, reagoval na vznesené podněty a zdůraznil, že problémy ve

zdravotnictví je možné účinně řešit jen za předpokladu, že se tato oblast nestane předmětem politických sporů a nad směřováním systému bude existovat shoda napříč politickým spektrem.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři žádají, aby na úrovni tripartity došlo neprodleně k otevření diskuse, jež povede:

- k udržitelnosti financování, personálního zajištění, kvality a efektivity českého zdravotnictví založeného na solidárním veřejném zdravotním pojištění;
- k řešení lékové politiky a zajištění dostatku léků v ČR.

Bod 2.5 Zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu (§ 320a, písm. a) zákoníku práce) a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (§ 320a, písm. b) zákoníku práce) za rok 2023

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR schvaluje zprávy o realizaci projektů sociálních partnerů obsahujících aktivity k prohloubení sociálního dialogu dle § 320a, písm. a) zákoníku práce a opatření v oblasti prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání dle § 320a, písm. b) zákoníku práce za rok 2023.

Bod 3.2 Informace o situace ve společnosti Liberty Ostrava

Vrchní ředitel Sekce hospodářství Ing. Eduard Muřický uvedl, že klíčové bude rozhodnutí soudu o možném zrušení ochrany před věřiteli, které by znamenalo možnost vyhlášení insolvence společnosti. Stát má u společnosti zaručenou pohledávku ve výši 1,5 mld. Kč a je připraven učinit kroky k jejímu vymožení. Ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu byla za společnost Liberty Ostrava učiněna výzva Úřadu na ochranu hospodářské soutěže k prošetření, zda společnost Tameh nezneužívá svého postavení k neférové soutěži. Jednání probíhají na mnoha úrovních na každodenní bázi s cílem minimalizovat dopady současné situace a řešit její následky, jednání s vlastníkem jsou však komplikovaná, protože ten na řadu učiněných návrhů nereaguje.

Předsedající doplnil, že platby sociálního pojištění a pohledávky České správy sociálního zabezpečení jsou ze strany společnosti hrazeny bez prodlení.

Předseda ČMKOS Josef Středula vyzval všechny zúčastněné subjekty k maximalizaci úsilí směřujícího k vyřešení situace, a to i na úrovni jednání s vlastníkem společnosti, s právními zástupci zúčastněných subjektů i se zástupci Evropské komise. Případné vyhlášení insolvence by mohlo ohrozit desetitisíce pracovních míst v subdodavatelských řetězcích a zkomplikovat i doposud funkční spolupráci s Úřadem práce. Proto je zapotřebí se na straně vlády systémově připravovat i na tuto variantu.

Předseda Odborového svazu KOVO Roman Ďurčo upozornil, že někteří zaměstnanci společnosti nedostávají již nyní svoji mzdu ve stanoveném termínu, proto by bylo v rámci přípravy na možné nepříznivé scénáře vhodné připravit komplexní sociální program vytvořený speciálně pro tuto situaci.

Prezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA připomněl možná rizika vyplývající pro subdodavatelské řetězce z povinnosti hradit daň z přidané hodnoty i z neproplacených faktur a ocenil vstřícné kroky Ministerstva financí v této oblasti. Pro případ insolvence by vláda měla být transparentní a komunikovat jednotným a jasným způsobem. Varoval rovněž před šířením paniky a vyvoláváním napětí v regionu.

Předseda ČMKOS Josef Středula navrhl vytvoření ad hoc pracovní skupiny tripartity v případě vyhlášení insolvence společnosti.

Vrchní ředitel Sekce hospodářství Ing. Eduard Muřický zdůraznil, že v případě insolvence bude mít stát v rukou dostatečné nástroje pro prosazení svých zájmů v rámci věřitelského výboru. Pro komunikaci se sociálními partnery lze využít již existující pracovní struktury fungující na Ministerstvu průmyslu a obchodu a není tak třeba vytvářet nové.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí poskytnuté informace o situaci ve společnosti Liberty Ostrava.

Sociální partneři vyzývají vládu k aktivní přípravě na možné scénáře včetně možné insolvence společnosti.

Bod 2.4 Státní energetická koncepce a konkurenceschopné ceny energií

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR přerušuje projednávání tohoto bodu do příští plenární schůze.

Po projednání všech bodů programu 174. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkoval předsedající účastníkům Plenární schůze a její zasedání ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář RHSD ČR